

UCHWAŁA Nr III/24/2024
RADY POWIATU W WĄBRZEŹNIE

z dnia 7 czerwca 2024

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2024 - 2026

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107), w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, 818, 742 i 743) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2024 – 2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2024 r.

Przewodniczący Rady
[Signature]
Marek Markowski

II-472 RADCA PRÁWNY
[Signature]
Barbara Lech-Gajewska

Załącznik do uchwały Nr III/24/2024
Rady Powiatu w Wąbrzeźnie
z dnia 7 czerwca 2024 r.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE WĄBRZESKIM NA LATA 2024-2026

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Wąbrzeźnie**

Wąbrzeźno, czerwiec 2024 r.

I. Wstęp

W dniu 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W związku z Zarządzeniem Nr 17/2011 Starosty Wąbrzeskiego z dnia 13 października 2011r. w sprawie wyznaczenia Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, którym zostało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie i od dnia 1 stycznia 2012 r. realizuje zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz zadania przeznaczone dla Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej określone w w/w ustawie art. 76 ust. 4 i art. 180 oraz 181.

Ustawa kompleksowo reguluje zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków, zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Jednym z zadań własnych obligatoryjnych powiatu jest opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów, dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Powiat Wąbrzeski uchwałą Rady Powiatu w Wąbrzeźnie NR XXI/127/2021 z dnia 25 marca 2021 r., przyjął Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2021-2023, który był realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie jako Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

W związku z tym, iż upłynął okres obowiązywania Programu, należało opracować kolejny program na lata 2024-2026.

W Programie dokonano analizy lat 2021-2023 w zakresie rozwoju pieczy zastępczej oraz określono potrzeby i wskazano kierunki działań na lata 2024-2026.

II. Piecza zastępcza - słownik pojęć

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Rodzina może otrzymać wsparcie poprzez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego i rodzin wspierających. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Rodzice niewydolni wychowawczo mogą korzystać ze wsparcia w postaci asystenta rodziny. Asystent rodziny wspomaga jej członków w oparciu o wspólnie z nimi opracowany plan pracy, udziela im pomocy, wspiera ich aktywność, motywuje do działania.

Praca z rodziną - prowadzona przez gminę lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania, w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych, pomocy prawnej szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, organizacji spotkań dla rodzin, mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji. Praca z rodziną prowadzona jest także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Asystent rodziny - prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Pracę asystenta rodziny organizuje ośrodek pomocy społecznej w gminie.

Rodzina pomocowa - to rodzina, która przejmuje opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania tej opieki przez rodziców zastępczych. Przyczyną niesprawowania opieki może być wypoczynek, udział w szkoleniu rodziców zastępczych lub zaistnienie innych nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych. Rodziną pomocową może być rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka albo małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, przeszkoleni do pełnienia powyższych funkcji. Osoby pełniące funkcję rodziny pomocowej są zobowiązane do zabezpieczenia dzieciom całkowitej opieki i wychowania, zgodnie z ich potrzebami, wpierania i udzielania im pomocy, umożliwienie im kontaktu z rodzicami naturalnymi.

III. Podstawa prawna

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026 powstał zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2024 r., poz. 177 ze zm.). Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej są podejmowane i realizowane w oparciu o obowiązujące regulacje prawne, w tym:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.);
- 2) Konwencja Praw Dziecka (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 ze zm.);
- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.);
- 4) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 2809 ze zm.);
- 5) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 107 tj.);
- 6) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2010 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2023 r., poz. 571);
- 7) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. 2011 r., Nr 292, poz. 1720);
- 8) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 listopada 2023 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 2452);
- 9) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012 r., poz. 954);

IV. Założenia ogólne systemu pieczy zastępczej

Rodzina to najważniejsza, podstawowa grupa społeczna. Dobrze funkcjonująca rodzina zabezpiecza potrzeby dziecka i daje możliwość rozwoju, poczucie przynależności, bezpieczeństwa, miłości. Aktualnie coraz częściej mówi się o kryzysie rodziny, jej dysfunkcyjnym obszarze. Dzieje się to z różnorodnych powodów m.in. rodzice coraz więcej czasu poświęcają na pracę zarobkową, mają coraz mniej czasu dla dziecka, z drugiej strony rodziny borykają się z brakiem pracy, stałego źródła dochodu. Bardzo istotnym problemem są również różnego rodzaju uzależnienia, zachowania patologiczne, w tym przemoc domowa. Wychowywanie się w tak destrukcyjnym środowisku nie sprzyja prawidłowemu rozwojowi dzieci. Niekiedy należy podjąć działania w rodzinie, by rozwiązać sytuacje kryzysowe. Działania wspierające rodzinę i dziecko należą do służb socjalnych, sądów, szkół, organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny. Bywa jednak tak, że mimo zaangażowania wielu instytucji, osób, nie udaje się wyjść rodzinie z kryzysu, który nie pozwala na pozostawienie dziecka w środowisku biologicznym. Wówczas wskazane jest, aby sąd zabezpieczył dziecko poprzez

Jedną z form pomocy przy ww. działaniach jest wsparcie rodzin zastępczych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. W tut. Centrum od 16 lipca 2012 r. kadra pracowników została wzmocniona poprzez zapewnienie środków finansowych na zatrudnienie 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela 1. Liczba rodzin i dzieci objętych pomocą koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021– 2023

	2021		2022		2023	
	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci w rodzinach
Powiat Wąbrzeski	34	51	40	65	36	56

* dane ujęte narastająco

Tabela 2. Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz koszt i źródło finansowania wynagrodzenia

	2021		2022		2023	
	Liczba koordyna-torów	Koszt wynagrodzenia /źródło finansowania	Liczba koordyna-torów	Koszt wynagrodzenia/ źródło finansowania	Liczba koordyna-torów	Koszt wynagrodzenia/ źródło finansowania
Powiat Wąbrzeski	2 cały rok	88 305,51 zł – Koszt własny	2 cały rok	131 449,41 zł Koszt własny	2 cały rok	152 327,62 zł Koszt własny

Zadaniem koordynatorów przy współpracy wielu innych osób i instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny, jest udzielenie dzieciom i rodzinom zastępczym profesjonalnego wsparcia w dążeniu do ustabilizowania sytuacji dziecka. Małoletni przed trafieniem do systemu pieczy zastępczej bardzo często doświadczali szeregu przykrych doświadczeń ze strony najbliższych osób, w tym zaniedbania, przemocy, nadużywania alkoholu i środków psychoaktywnych przez rodziców.

W związku z powyższym wskazane jest zapewnienie środków finansowych na prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, w tym m.in. na zatrudnienie psychologa oraz zapewnienie środków na szkolenia w celu podnoszenia kompetencji istniejących już rodzin zastępczych.

Powiat Wąbrzeski od 2016 r. realizuje działania w ramach projektu pn. „Rodzina w Centrum” i kontynuacji jego późniejszych edycji. Obecnie tut. PCPR jest w trakcie przygotowywania „Rodzina w centrum Etap I”, współfinansowanego w ramach Regionalnego Programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027.

W ramach projektu zostało utworzone Centrum Wspierania Rodziny, które posiada szeroką ofertę pomocową dla rodzin zastępczych:

- 1) **poradnictwo pedagogiczne** mające na celu między innymi wzmocnienie kompetencji rodzicielskich, poprawę relacji rodzic-dziecko, wspomaganie rozwoju dziecka, w tym dziecka z niepełnosprawnością ze szczególnymi potrzebami rozwojowymi, ukierunkowanie procesu wychowawczego w przypadku dziecka zagrożonego

10) **warsztaty dla dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i naturalnych, pn „ Moje emocje”** które stanowią możliwość poznania siebie, własnych zalet i wad, rozwijania umiejętności rozpoznawania, nazywania i wyrażania uczuć oraz emocji, sposoby regulowania emocji, rozwijanie umiejętności interpersonalnych. Dzięki warsztatom uczestnicy mogą poznać swoje mocne strony, poznać swoje funkcjonowanie i role grupowe. Pozytywne komunikaty płynące od grupy przyczynią się do podniesienia poziomu wartości pojedynczych uczestników, a wspólne spędzanie czasu na warsztatach przyczyni się do nawiązania nowych znajomości. Dodatkowo wiedza i umiejętności uczestników dotyczące emocji pomogło im w codziennym funkcjonowaniu;

11) **warsztaty dla osób przebywających i opuszczających pieczę zastępczą** warsztaty stanowią możliwość zdobycia umiejętności realizowania praw i obowiązków osoby usamodzielnianej, zaznajomienie się z formami pomocy na usamodzielnienie, skutecznego zarządzania budżetem oraz poruszania się po instytucjach w procesie usamodzielnienia. Ponadto uczestnicy poprzez udział w warsztatach podnieśli umiejętności społeczne i komunikacyjne oraz umiejętności autoprezentacji i samooceny.

Obecnie są przygotowane harmonogramy wsparcia kolejnej edycji projektu „Rodzina w centrum – Etap I”, która będzie realizowana w latach 2024-2026.

Na terenie Powiatu Wąbrzeskiego w 2023 roku, łącznie funkcjonowało 55 rodzin zastępczych, w tym 34 spokrewnionych, 16 niezawodowych oraz 45 zawodowych w tym jedna o charakterze pogotowia rodzinnego oraz jedna rodzina zastępcza specjalistyczna.

Łączna liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych (w tym pełnoletni wychowankowie) narastająco w roku 2020 wynosi 70, w tym dzieci w spokrewnionych rodzinach zastępczych 39, 21 dzieci w niezawodowych rodzinach zastępczych i 10 w zawodowych rodzinach zastępczych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin zastępczych znajdujących się na terenie powiatu w latach 2021–2023.

Tabela 3. Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Wąbrzeskim w latach 2021-2023 narastająco

Typ rodziny zastępczej	2021	2022	2023
Rodziny zastępcze spokrewnione	35	34	34
Rodziny zastępcze niezawodowe	16	18	16
Rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	4	5	5
Specjalistyczne	0	0	1
Pogotowie rodzinne	1	1	1
Ogółem	55	57	55

przebywało przez okres powyżej 10 dni kalendarzowych w miesiącu co najmniej 3 dzieci, rodzina otrzymywała dodatek w wysokości 20% wynagrodzenia. Należy jednak wskazać, że w wynagrodzeniu partycypują również powiaty i gminy z terenu których pochodzi dziecko.

W roku 2023 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie w ramach promocji rodzicielstwa zastępczego na terenie naszego powiatu, wygrało ogólnopolski konkurs w ramach działań fundacji **Ernst&Young**, która zajmuje się na co dzień wsparciem rodzin zastępczych i ich wychowanków. Pozyskane środki finansowe przeznaczyło na realizację projektu kampanii społecznej pn: „**Niezastąpieni Zastępczy**”.

Pomimo trwającej kampanii promującej ideę rodzicielstwa zastępczego, nie przybywa kandydatów do pełnienia ww. funkcji. Zdecydowaną większość rodzin w Powiecie Wąbrzeskim stanowią rodziny spokrewnione. Dzieci umieszczone są głównie w rodzinach spokrewnionych, które najczęściej tworzą dziadkowie dziecka lub jego rodzeństwo. Celem reformy w systemie pieczy zastępczej jest spowodowanie wzrostu zawodowego rodzicielstwa zastępczego, przy jednoczesnym przekształcaniu placówek opiekuńczo-wychowawczych, w których znajduje się duża liczba dzieci na placówki małe w których przebywa do 14 wychowanków.

Na terenie Powiatu Wąbrzeskiego w latach 2021-2023, udało się zrealizować założenie programu gdzie zgodnie z planem pozyskano co roku 1 rodzinę zastępczą zawodową i podpisano 2 nowe umowy oraz przekształcono rodzinę zastępczą zawodową w specjalistyczną rodzinę zastępczą.

W roku 2017 Powiat Wąbrzeski złożył wniosek o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 EFRR. Wniosek został złożony w ramach Działania 6.1 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, Poddziałanie 6.1.2 Inwestycję w infrastrukturę społeczną, Schemat: Placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodzinne domy dziecka Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020 pod nazwą „Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej dla 14 dzieci”. Całkowita wartość projektu wynosiła 715 109,38 zł. Dofinansowanie UE (EFRR) 536 332,03 zł.

Na terenie powiatu od 01.01.2020 r., funkcjonuje Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Książkach, w której dzień 31.12.2023 r., zatrudnionych było 15 pracowników, w tym 12 zajmujących się opieką i wychowaniem.

Miesięczny koszt utrzymania wychowanka w Placówce w 2023 r. wynosił w styczniu i lutym 2023 r. - 6 875,93 zł, a od marca 2023 r., wynosił 7 854,61 zł. W związku z powyższym Powiat Wąbrzeski na podstawie zawartych porozumień obciążył powiaty, z których pochodzą wychowankowie na łączną kwotę 629 616,38 zł.

W okresie trwania programu w latach 2024-2026, planuje się utrzymanie kierunku działań, które stwarzają większe szanse na rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej realizując działania promujące ideę rodzicielstwa zastępczego, w tym: organizację spotkań integracyjnych, edukacyjnych, udział w imprezach lokalnych rozpowszechnienie materiałów dotyczących rodzicielstwa zastępczego, kontynuowanie projektu: „Rodzina w centrum Etap I”.

W Powiecie Wąbrzeskim ogromną rolę pełni zawodowa rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego w przypadku nagłego zabezpieczenia dzieci. Powiat właściwie zabezpiecza umieszczenia interwencyjne dla dzieci poniżej 10 roku życia w pogotowiu rodzinnym.

W przypadku braku możliwości umieszczenia małoletnich dzieci na terenie naszego powiatu w rodzinie zastępczej, dzieci umieszczane są na terenie innych powiatów w rodzinach zastępczych lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Tabela 7. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych poza Powiatem Wąbrzeskim w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Liczba dzieci	15	19	11

Tabela 8. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Liczba dzieci	11	13	6

Do zadań własnych powiatu należy prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych, które zapewniają opiekę w myśl obowiązujących przepisów dzieciom powyżej 10 roku życia. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie: placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza:

- 1) zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspakaja jego niezbędne potrzeby; w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- 2) realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- 3) umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- 4) podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- 5) zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- 6) obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- 7) zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Dziecko powinno być kierowane do placówki opiekuńczo-wychowawczej dopiero po wyczerpaniu innych możliwości pomocy rodzinie naturalnej lub zapewnienia mu rodzinnych form pieczy zastępczej.

Na terenie Powiatu Wąbrzeskiego od 1 stycznia 2020 r. funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza w Książkach.

fakultatywnych, w tym m.in. dofinansowanie do wypoczynku dziecka, świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków z potrzebami przyjmowanego dziecka, kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki. Rodziny niezawodowe i zawodowe mogą również otrzymać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego. Zawodowa rodzina może dodatkowo również otrzymać raz do roku świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.

Tabela 10. Wydatki poniesione na miesięczne utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Wąbrzeskiego w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Koszt utrzymania (wydatek powiatu)	676 800,68 zł Wkład własny do projektu: 62 909,00 zł	749 555,83 zł Wkład własny do projektu: 54 468,00 zł	802 645,20 zł Wkład własny do projektu: 63 028,00 zł

Tabela 11. Koszty poniesione z tytułu realizacji zadania wynikającego z ustawy z dnia 11 lutego 2011 o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (dodatek wychowawczy 500+)

	2021	brak	brak
Koszty dodatku wychowawczego (dotacja celowa)	256 879,21 zł		

Tabela 12. Koszt utrzymania dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Wąbrzeskiego, pochodzące z innych powiatów w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Koszt utrzymania (dochód powiatu)	155 274,67 zł	136 018,13 zł	228 657,04 zł

Tabela 13. Wydatki poniesione na utrzymanie dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Koszt utrzymania (wydatek powiatu)	216 142,68 zł	215 933,03 zł	225 003,03 zł

Wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gminy rozpoczęły współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej. 10% kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej po umieszczeniu w pierwszym roku po wejściu w życie ustawy, tj. w 2012 r., 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej i 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W związku z nowelizacją ustawy z dnia 9 czerwca 2011

153 nadzory w roku 2023. Dlatego też wsparcie asystenta rodziny powinno być skierowane zwłaszcza dla tych rodzin, w których rodzice mają ograniczoną władzę rodzicielską.

Tabela 16. Liczba asystentów rodziny oraz koszt wynagrodzenia z podziałem wg. gmin

	2021		2022		2023	
	Liczba asystentów	Koszt wynagrodzenia [zł]	Liczba asystentów	Koszt wynagrodzenia [zł]	Liczba asystentów	Koszt wynagrodzenia [zł]
Gmina Miejska Wąbrzeźno	3	134 844,00 Koszt własny i dotacja z UW	4	150 408,00 Koszt własny i dotacja z UW	3	191 136,00 koszt własny i dotacja z UW
Gmina Ryńsk	1	62 801 środki własne, dotacja z UW	1	69 056,56 środki własne i dotacja z UW	1	75 218,34 środki własne, dotacja z UW
Gmina Płużnica	1	17 469,00 koszt własny i dotacja z UW	3	19 095,00 koszt własny i dotacja z UW	1	38 238,00 koszt własny i dotacja z UW
Gmina Książki	1	55 186,35 koszt własny i dotacja z UW	1	61 743,01 koszt własny i dotacja z UW	1	73 424,85 koszt własny i dotacja z UW
Gmina Dębowa Łąka	1	4 505,00 środki własne i dotacja z programu Asystent 2021	0	0	1	15 100,00 środki własne i dotacja z programu Asystent 2023 r.

Tabela 17. Liczba rodzin i dzieci objętych pomocą asystentów rodziny wg. gmin

	2021		2022		2023	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
Gmina Miejska Wąbrzeźno	40	105	32	89	34	93
Gmina Ryńsk	17	38	18	45	16	42
Gmina Płużnica	14	31	7	21	9	27
Gmina Książki	16	37	19	49	18	44
Gmina Dębowa Łąka	6	18	0	0	6	19

Tabela 18. Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w instytucjonalnej lub rodzinnej pieczy zastępczej z podziałem na gminy

	2024	2025	2026
Gmina Dębowa Łąka	2	2	1
Gmina Książki	0	2	2
Gmina Płużnica	6	6	6
Gmina Ryńsk	Brak danych	Brak danych	Brak danych
Miasto Wąbrzeźno	0	0	0
Ogółem	27	23	23

VI. Usamodzielnienia

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, w przypadku umieszczenia w pieczy zastępczej na podstawie orzeczenia sądu przyszuje się pomoc na:

- 1) kontynuowanie nauki;
 - 2) usamodzielnienie;
 - 3) zagospodarowanie
- oraz udziela się pomocy w uzyskaniu:
- 1) odpowiednich warunków mieszkaniowych;
 - 2) zatrudnienia.

Pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie przyszuwana jest osobie usamodzielnianej, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lata, w przypadku osób usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną oraz 1 roku, w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo- terapeutyczną.

Warunkiem przysznania ww. pomocy jest złożenie wniosku przez osobę usamodzielnianą oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia. Indywidualny program usamodzielnienia jest opracowywany wspólnie z opiekunem usamodzielnienia, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownikiem socjalnym co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności i zatwierdzony przez kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Wysokość pomocy uzależniona jest od liczby lat przebywania w pieczy zastępczej. Świadczenia dla osób usamodzielnianych, zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej.

- 1) *pomoc na kontynuowanie nauki* – nie mniej niż 681 zł, przyszuje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę w szkole, w zakładzie kształcenia nauczycieli, w uczelni, na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia, u pracodawcy

Wielokrotnie wychowankowie pieczy zastępczej, poprzez opiekę instytucjonalną czy wyręczanie opiekunów zastępczych, tracą samodzielność, przejawiają postawę roszczeniową i bierną. Czasem nabierają przekonania, iż jako pokrzywdzeni przez los wymagają specjalnego traktowania. Nawet w przypadku zabezpieczenia potrzeb materialnych, usamodzielnianym towarzyszy poczucie lęku, odrzucenia i osamotnienia. Dlatego też ważnym jest stworzenie całościowego systemu pomocy osobom usamodzielnianym, które wesprze wychowanków w obszarze emocjonalnym i społecznym poprzez stworzenie warunków do aktywizacji społecznej, edukacyjnej, zawodowej i mieszkaniowej. Działania należy ukierunkować na zapobieganie wykluczeniu społecznemu usamodzielniających się wychowanków poprzez tworzenie warunków do powstania mieszkań treningowych, wspieranych oraz tworzenia systemu szkoleń podnoszących ich kompetencje społeczne i wychowawcze. Zakłada się realizację działań również w ramach projektów realizowanych ze środków Funduszu Europejskiego dla Kujaw i Pomorza 2021-2027.

VII. Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej

1. Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 ze zm.) do zadań własnych powiatu w zakresie pieczy zastępczej należą:
 - 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
 - 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
 - 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielniania;
 - 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
 - 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
 - 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
 - 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa;
 - 8) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych;
 - 9) wyznaczenie Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej;
 - 10) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej niezbędnych badań lekarskich;
 - 11) prowadzenie rejestru danych o przeszkolonych kandydatach na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka;

- 7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 10) zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 12) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- 13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 14) zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- 15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznie sprawozdania z efektów pracy;
- 16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku;
- 18) wyznaczanie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej dla rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.

VIII. Odbiorcy programu

Program skierowany jest do:

- 1) dzieci całkowicie i częściowo pozbawionych opieki rodziców przebywających w pieczy zastępczej;
- 2) rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej;
- 3) rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka;
- 4) osób usamodzielnianych;
- 5) kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

- 12) rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, utworzenie 2 rodzin zastępczych zawodowych do roku 2026 oraz zapewnienie środków finansowych na wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinny dom dziecka;
- 13) monitorowanie sytuacji rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej poprzez organizowanie posiedzeń ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodka adopcyjnego, dokonywanie oceny rodziny zastępczej, współpracę z asystentami rodzinnymi, zespołami interdyscyplinarnymi, ośrodkami pomocy społecznej, z Sądami i ich organami pomocniczymi na terenie Powiatu Wąbrzeskiego w zakresie udzielania pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 14) zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie.

Zapewnienie wsparcia rodzinom i rodzinnym formom pieczy zastępczej w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Zadania:

- 1) zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji i kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu;
- 2) zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w ramach grup wsparcia;
- 3) prowadzenie poradnictwa psychologicznego i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy;
- 4) zapewnienie środków finansowych na zatrudnienie psychologa;
- 5) zapewnienie rodzinom zastępczym wsparcia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;
- 6) integracja środowiska rodzin zastępczych poprzez organizowanie pikników integracyjnych, imprez okolicznościowych;
- 7) obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego – 30 maja;
- 8) prowadzenie działań promujących idee rodzicielstwa zastępczego oraz wolontariat na rzecz rodzin zastępczych.

Organizacja systemu kwalifikowania kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej

Zadania:

- 1) promocja pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wąbrzeskiego;
- 2) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 3) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

- 12) szkołami podstawowymi, ponadpodstawowymi z terenu Powiatu Wąbrzeskiego;
- 13) Kujawsko-Pomorskim Ośrodkiem Adopcyjnym w Toruniu;
- 14) lokalnymi mediami;
- 15) lokalnymi przedsiębiorstwami;
- 16) organizacje pozarządowe.

XIII. Finansowanie programu

Źródłem finansowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2024-2026 są środki finansowe pochodzące z budżetu Powiatu Wąbrzeskiego, a także:

- 1) środki Unii Europejskiej;
- 2) środki budżetu państwa;
- 3) środki budżetu województwa;
- 4) środki finansowe z III sektora w ramach konkursów;
- 5) środki własne samorządów gminnych;
- 6) inne środki.

XIV. Wskaźniki osiągnięcia celu

1. Ilość artykułów i informacji dotyczących pieczy zastępczej w lokalnej prasie i telewizji.
 - 1) liczba osób objętych poradnictwem;
 - 2) liczba zakwalifikowanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka;
 - 3) liczba przeszkolonych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;
 - 4) liczba nowych rodzin zastępczych;
 - 5) liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej
 - 6) liczba zorganizowanych szkoleń dla rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, kadry Placówki opiekuńczo-wychowawczej w Książkach, podnoszących ich umiejętności i kompetencje opiekuńczo-wychowawcze;
 - 7) liczba małoletnich umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej;
 - 8) liczba dokonanych okresowych ocen sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Wąbrzeskiego.

XV. Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu od podmiotów zaangażowanych w realizację przez koordynatora programu wg przygotowanego wzoru stanowiącego załącznik do programu raz w roku po okresie sprawozdawczym.

Za realizację programu odpowiada Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie, w szczególności zespół do spraw pieczy zastępczej. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie przedkłada Zarządowi Powiatu w Wąbrzeźnie zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej wraz ze złożonym projektem budżetu. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Wąbrzeskim - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie przedstawiając

współpracy, które przyczynią się do budowania efektywnego systemu wsparcia rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, które przyczyni się do zapewnienia odpowiedniego wsparcia i zabezpieczenia małoletnich wyłącznie na terenie Powiatu Wąbrzeskiego.

	Zapewnienie środków finansowych na świadczenia fakultatywne dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka	Rodzaj świadczeń, liczba, kwota			
	Zapewnienie środków finansowych na tworzenie rodzin pomocowych	Liczba rodzin pomocowych			
	Zapewnienie środków finansowych na zatrudnienie odpowiedniej liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba zatrudnionych koordynatorów, kwota wynagrodzenia			
	Zapewnienie środków finansowych na zatrudnienie osoby do pomocy i przy pracach gospodarskich	Liczba zatrudnionych osób, wymiar czasu pracy, wysokość wynagrodzenia			
	Zapewnienie środków finansowych dla usamodzielnianych wychowanków	Liczba świadczeń, w tym na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie			
	Zapewnienie wsparcia dla osób usamodzielnianych poprzez m.in. tworzenie warunków do powstania mieszkań chronionych/treningowych dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	Rodzaj wsparcia			
	Zapewnienie środków finansowych na pokrycie	Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej			

	monitorowanie sytuacji rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej poprzez organizowanie posiedzeń ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodka adopcyjnego, dokonywanie oceny rodziny zastępczej, współpracę z asystentami rodzinnymi, zespołami interdyscyplinarnymi, ośrodkami pomocy społecznej, z Sądami i ich organami pomocniczymi na terenie Powiatu Wąbrzeskiego w zakresie udzielania pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej		Liczba posiedzeń, liczba okresowych ocen dzieci, rodzaj wniosków, Liczba dzieci zgłoszonych do KPOA, liczba ocen rodzin zastępczych		
Zapewnienie wsparcia rodzinom i rodzinnym formom pieczy zastępczej w pełnieniu funkcji	zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji i kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu		Rodzaj szkoleń, tematyka, liczba osób przeszkolonych		

prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej	funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka					
	kwalfikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenie rodzinnego domu dziecka			Liczba przeprowadzonych kwalifikacji, liczba zakwalifikowanych osób		
	zatrudnienie psychologa celem przeprowadzania działalności diagnostyczno - konsultacyjnej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnych domów dziecka					
	przeprowadzanie badań psychologiczno-pedagogicznych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnych domów dziecka			Liczba badań, liczba kandydatów		
	organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej			Liczba szkoleń, liczba osób przeszkolonych		